

Editorial

Lansăm acest număr al **alterei** cu intenția mărtusită de a ne implica, în continuarea dezbaterilor intelectuale găzduite de noi, în procesul de reformă a statului român.

Nu de puține ori, în studiile publicate de **altera** a revenit chestiunea inadecvării structurii statului român, birocratic și supracentralizat, la provocările unei epoci complexe, când singurele instituții capabile de funcționare sînt cele flexibile și dinamice. O instituție, în felul său, statul român este responsabil de multe din tarele funcționale ale societății. Omniprezent acolo unde ar trebui să fie absent, sau dimpotrivă, lipsind din domenii pe care ar trebui să le administreze, ocultat de liota de intermediari, statul român are, în forma sa actuală, o predestinată și periculoasă propensiune pentru corupție, lentoare și costuri operaționale exorbitante.

Ani la rînd, dezbaterea despre reforma structurii statului român a fost ocolită de elita intelectuală și politică, cu rare și laudabile excepții, ambele fiind incapabile să articuleze un mesaj public coerent apt să disocieze, în fine, din perspectiva unui secol de stat național unitar, mistica națională de patriotismul valorilor. Pentru aproape un secol, România a urmat modelul iacobin, cu un bilanț care, pe lîngă unele avantaje, a antrenat continuu aluviuni mentalitare, ce riscau perpetuu să rupă România de Europa. Unitatea statului național s-a clădit pe instrumentarea obsesivă a unui naționalism primitiv, susținut de o ortodoxie, nu de puține ori primitivă și ea. Că o astfel de arhitectură politică este dezastruoasă o demonstrează România de azi, aflată mereu pe unul din ultimele locuri din Europa ca nivel de trai, dar printre primele ca nivel de corupție, menținerea structurilor și instituțiilor cu mentalitate securist-comunistă și deficit democratic. Este limpede că, după eșecul repetat al oricăror tentative de cosmetizare, pentru a răsturna acest trend, nu mai rămîne decît o ultima încercare, aceea de a transforma statul din rădăcini, a-l reconstrui pe valori, solidaritate în diversitate, subsidiaritate și autonomii.

altera a fost prima dintre publicațiile românești care s-a angajat programatic în susținerea regionalizării, ca instrument de reformă administrativă, de punere în operă a principiului subsidiarității și controlului civic asupra actului administrativ. În ultimul timp, la presiunea organismelor internaționale, dar și în perspectiva surfătoare a noi fonduri și demnități, guvernul social-democrat

EDITORIAL

lasă să se înțeleagă că este gata să inițieze reforma regională. Totodată, lideri ai respectivei formațiuni nu fac nici un secret din intenția lor de a menține județele, evident pentru a continua controlul etatist și pentru a-și satisface stufoasa clientelă politică. Dinspre opoziția democratică din parlament, reacțiile, adesea oportuniste, nu sînt nici ele mai încurajatoare. Apare clar pericolul unei regionalizări de formă, care nu va atinge centrul de comandă al statului național unitar și, în consecință, va duce la o formulă tot atît de birocratică și coruptă ca și cea actuală, mai mult, va replica modelul centralist la nivele intermediare, creînd o nouă birocrăție regională.

Societatea civilă, Liga Pro Europa în primul rînd, apoi Provincia și Institutul pentru Politici Publice au lansat dezbateri și întîlniri menite să contracareze tentația elitei politice de a trata tema regionalizării în mod duplicitar.

Unul din argumentele deseori utilizate pentru amînarea *sine die* a regionalizării este acela al formelor fără fond, mulți susținînd că regionalizarea este o tendință exclusiv occidentală, care nu s-ar potrivi Europei Centrale și de Est, dominată încă de filozofia unității naționale. *Altera* publică, tocmai pentru a contracara aceste false prudențe, o serie de articole dedicate fenomenului regionalizării în zonele estice și centrale ale Europei. Cititorul va putea judeca el însuși, în deplină libertate, portanța modelelor prezentate și relevanța lor pentru dezbateră din România.

altera găzduiește, de asemenea, o remarcabilă suită de recomandări ale Consiliului Europei, ce deschid calea unei reflecții mai largi asupra prezenței rasismului în societatea noastră. Dacă existența discriminării în societatea românească este cît de cît acceptată, dezbateră despre rasism este ocolită obsesiv, deși sondajele de opinie semnaleză în permanență că acest fenomen, avîndu-i ca țintă în primul rînd pe romi, nu contenește să ia amploare, în ciuda unor politici publice mai clare și a finanțărilor sosite din întreaga lume democratică pentru sprijinirea rezolvării acestei falii endemice a societății românești.

În fine, **altera** publică în acest număr unul din cele mai importante documente din domeniul drepturilor și libertăților fundamentale, care este Memorandumul greco-catolic, o mărturie zguduitoare a supraviețuirii in Justițiilor comuniste în statul român actual, un document care pune serioase semne de întrebare privind autenticitatea libertății religioase din țara noastră, atragînd atenția opiniei publice asupra deficitului democratic care tinde să se instaleze la noi ca un nou *modus vivendi*.

Regionalizare, interculturalitate, antirasism, libertate religioasă, iată termeni care riscă să rămînă izolați în universul *think tank*-urilor și al mediilor intelectuale, fără impact asupra elitei politice sau asupra societății în întregul său. La polul opus, etatismul totalitar și limitarea libertăților se instalează mai rapid decît ar fi prezis cel mai sceptic dintre sceptici. Politicile publice, în special cele educaționale, rămîn să propage poncifele conservatoare pe care le-a moștenit de la două dictaturi ce se vād salvate în secolul XXI.: fascismul și comunismul.